

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De rebus ecclesie non alienandis

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](#)

petendi sex menses habeat expectare. et videlicet ex quo fuit in mora petendi absolucionem denum post sex menses et non annos conferre possit. quod antequam fuit in mora non currit episcopus postea incipit curia. de ecclesiastice personae. quod diueritatem. de electione. ut si episcopus simpliciter sine consensu capituli habetur offerre locum haberet. quod sicut dixi. sed hoc de consensu capituli habetur offerre. unde videtur a contrario istius lege quod statim ex quo fuit in mora capitulo possit offerre sed cum hic exparet consilium et consensus vero puto quod prius dixi. sed quoniam dicere est esse in mora hoc ipsum quod et cito posuit licentia non pecnit. f. ad tertium. l. n. f. confessum non tam amara facienda est interpretatio. f. s. dona. inter vi. et viii. si id quod. f. si quis sum operas nec calumnia. f. s. de pauperibus. in hiis f. ad exhibendum. pens. Arbitrabitur ergo hic bonus iudex. f. de iustitia. delicia. l. i. si aut maliciose impediatur petere possit subuenitur ei. quia non est in mora. de concessione. preben. postu lastis. non in ipso. s. pauperitate. f. si quis caueat. l. n. f. vi. de officio. de electione. f. s. a. Vbi vero facit ad ea quod non habet de electione. f. s. vi. in fine. vniuersitate apostoli. de ostia. b. Cui ocilio. quod si cum consensu. Idem videlicet cum ea. l. c. vi. i. fidei sit ratione vacatio diutine in casu. et ad casu. s. de presbiterio. s. aplice. et aliquam ociliu ponit. p. consensu. s. of. de. venerabilis oblatione. s. opere. c. i. Contra iuris credo. quod cum habet eligere de consensu non habet liberam habet potest. sic cum oblatione. vniuersitate habet expectare in casu quod illo. dico tamen quod non currit et habet episcopum cum non possit elegere. de ecclesiastice personae. quod diueritatem. de electione. f. s. p. t. e. De rebus ecclesie non aliendis. Rubrica.

l. n. f. vi. de officio. pastoralis. f. s. a. Vbi vero facit ad ea quod non habet de electione. f. s. vi. in fine. vniuersitate apostoli. de ostia. b. Cui ocilio. quod si cum consensu. Idem videlicet cum ea. l. c. vi. i. fidei sit ratione vacatio diutine in casu. et ad casu. s. de presbiterio. s. aplice. et aliquam ociliu ponit. p. consensu. s. of. de. venerabilis oblatione. s. opere. c. i. Contra iuris credo. quod cum habet eligere de consensu non habet liberam habet potest. sic cum oblatione. vniuersitate habet expectare in casu quod illo. dico tamen quod non currit et habet episcopum cum non possit elegere. de ecclesiastice personae. quod diueritatem. de electione. f. s. p. t. e. De rebus ecclesie non aliendis. Rubrica.

d. Ab eo simile de Re. p. si geose. e. Remotis. arbitriis. tunc erit hoc terminare sum considerationem epis. ut sequitur. f. immittit. h. e. similiter casu. s. de officio. de electione. si est cuius. e. li. c. no. quod difficultas. officiorum reddit obligatorum mutilem. Contra id. f. de hoc. ob. l. n. f. i. Item nec seruata forma quod interat collatione. ergo non valet quod agitur. f. de arbitrio. parui. So. i. in tractibus grauis vel impossibilis modus. v. redditio viciet tractum. secus in spiritualibus. s. d. c. o. p. c. v. reiectur. ergo nec rem mutilem reddit. Item periculum vacationis que immittit immutat ius quod alias efficit. seruandum. sic. j. de testa. c. n. e. li. de officio. si est cuius.

O. Vdum. perpetua alienatio facta de rebus ecclesie vacantis non procedere tractatu et sine iusta causa non valit. b. Et intelligas quoddam rectorem cuiusbas ecclesie dioecesis. dulmen. petebat sibi a ecclesie sue restituui et audiencia decimas quod archidiaconus dulmen. percipiebat in sua parochia que de iure et consuetudine antiqua pertinebat ad ipsas

eccliam dictum vero. i. Adverso. ad petitum ipsius actus. k. Redit. ostendendo litigio. et facit quod dicitur. l. No debere. nec adiudicari ut in decisione. l. o. c. i. dixi. et patet in fine. nam sententia est. de oratione. s. eu. dilectus. m. Proferens. archis. excipiendio. et intentio actoris. n. In mediis. i. in iudicium rbi est mediis inter actum et reum.

o. Capituli. per se videbatur valere in hiis que finit. a. prelati. c. i. i. i. sed se non sufficit ex quo diligens forma seruata non fuit. nec causa subest et vacabat ecclesia. ut sequitur.

O. Vdum. et infra. datum vero aedificationis ex aduerso respondit illas decimas. si ecclie restituui non debe re pferens in mediis ordinatum quoniam episcopi dum men. de consensu capituli sui facta inter alia continentem quod idem episcopus attendens puerum ardiacocatus dulmen. adeo fore tenues et exiles quod non sufficiebant ad eius onera supportanda pfectas decias ardiaconatus me morato cessit. et infra quod in cessatione homini predica ecclesia cum vacaret legitimo caruit defensor. quod sibi

la. c. i. i. et. c. pastoralis. s. contradicit exp. p. q. i. ecclie. vbi sicut antiqua ecclesie decimis pueri non dicitur ut nouis orationibus tribuanus. p. quod est. indistincte dicebat hugo quod episcopus inuito sacerdote non poterat de iure unius ecclesie alteri dare. s. non est vero. ut ibi non. et de hoc p. b. de reliquo. ossibus. dicitur quod illud loquitur quoniam iusta causa non subest. ut p. loquitur quoniam ipsa ecclesia in nullo habebat ad s. s. de presbiterio. causam. p. ista pte facit de eccl. ed. ad audientiam. h. c. t. tua.

q. Onera. l. s. gratus sustentatorum aedi. hospitalitatis et episcopalium iurium. s. de preben. de monachis.

r. In concessione huiusmodi. facta. s. s. decimis ecclesie tunc

vacantis. secus si considereretur vel viraretur ipsa ecclesia

vacans. quod dic ut in clementia. e. t. s. una.

s. Ecclesia. que agebat et nota quod non solum in cathedrali

ecclesia locum habet quod se. va. t. sed etiam in minoribus

ecclesiis. de officio. ordi. cum vos. Johannes an-

t. Defensor. si igitur ecclesia caret plato debet episcopis sibi aliud deputare defensorum vel pecuniam qui res eius colligat. sicut et gubernet. lxxv. dicitur. quoniam quidem. et de officio. ordi. cum vos. C. de epis. et cle. omnis. s. hec nihil minus. ad huius officium pertinet excutere et denunciare iudicii quare fiat alienatio. et si fiat propter soluenda debita an pecunia possit haberi aliunde an de fructibus satisficeri possit aut de mobilibus. et an potius expediat obligare p. distractere. an de minus utilis possessionis p. pecunia liberari possit. et caueat iudex ne talis possit corrumpi. f. de rebus eorum. magis. s. non possim. et. s. sequitur. s. i. s. omnibus consideratis defensor distractere potest et nihilominus episcopus suam interponit autoritatem. s. e. t. c. i. de hiis quod sunt a prelatis. cum apostolica. si vero

ep̄s rem mēse sue alienet. Et faciet de osensu capili sui et ac/
eps aūt̄ez mē ponet. ad 18. ix. q. iij. c. ii. xvij. di. bñ qdem.
eca fi. Em. los. qd no. 8 h̄is q̄ fi. a p̄la. tua. et debz di
a Tractat. 6. ligenter fieri et utile est sepij id facē
ne decipi possint. de p̄ba. tercio. ibi q̄t̄es r̄c. Solet dubi
tari nunq̄d valeant osensu canonicoz nō habiti in com
muni. Et dix. lau. q̄
nō. Ad. l. ff. S serui
rus. pre. per fundū.
Rūdetur illud vez
in re cōi pluribz vt
singulis et idē tenet
hos. i. dicta dec̄. tua
et approbare vidē
mno. et opos. de cō
sue. cum cōfuetubi
nis. goff. de h̄is q̄
fi. a p̄ela. cum apos
tolica. et in summa ip
h̄is ti. circa p̄n. dīc
otra. nā l̄z inueniāt
in elecdone q̄ t̄ qui
rat om̄is osensus
de elec̄. i. genefi. se
cus in alienatōe. e
ti. cū vos. xij. q. iij. si
qua de rebus. et ad
hoc ocor. quod oli
bie no. 8. qui dixit
q̄ speāle erat in ele
dione qd a p̄cipio
erat nullū p̄stea n̄
oualeſebat. d̄ elec
auditis. in alienatio
ne n̄ qd a p̄cipio n̄
valet oualeſit sub
sequēti osensu ex nūc non vt ex tunc. Dici p̄t. q̄ vbi nō p
cessit tractatus vera sit p̄ma opinio vt hic. si p̄cesserit
et deliberauerūt alienare l̄z singulariter osentiat valeat
osensus et locū habeat scđa op̄i. l̄z q̄rit l̄z b. nūquid sole
mitas legis. hoc ius porrectū. in alienatōe rez ecclesie
locū h̄z. et dix. ber. q̄ si de necessitate dūmō serue form
xij. q. iij. fine nō. ob. q̄ fit incorruptū in canonibus. q̄ alij
canon. de eo nō faciūt mentōez. et fuit positū vt sciret af
fectus p̄cipiū ad ecclesiā host. otra ppter rōem supradī
ētam. h̄s tanta solēnitatis i defuctudmē p̄ v̄fū strariū abij
iij. di. q̄ leges. Distinxerūt aut̄ hic mno. et host. int̄ de
cretū aut̄em et osensu siue collaudatōz. Decretū est snia
q̄ iudex otractū futuz. iustū fore decernit aut̄em suā in
terponēdo vel aliquē in possessionē mittēdo vel mitten
dum declarādo. ff. de dam. infec. si finita. q̄. i. q̄. si for
te. et interponēt an otractū. ff. de rebus. c. l. mag. q̄. non
passim. et. q̄. se. Autoritas est autorizabilis osensus q̄ cō
petit sibi ex publico officio vel legit̄ia administratōe. sic
fuit tutoris et curatores. ff. de aucto. tu. Cōsensus aut̄ siue
collaudatio est multoz voluntas ad q̄s res p̄tinet sibi iū
da. Et dicūt q̄dam q̄ in alienatōe rei ecclastice nō requi
ritur decretū. de q̄. s. dicūt ē sed cause cognitio. auctorit
as episcopal. et consensus cleri.
b Perpetuis. no. q̄ i typalibz i qbz. nō ita ledit eccles
osensus de h̄is que si. a p̄la. c. i. in ppterius exp̄ressus
et tractatus bñ formam. xij. q. iij. fine. bñ ber.
c Presertj. ecce terciū ppter qd nō valuit concessio.
d Ecclie. n̄ format snia i psonā dñi. d. b. s. d. elec. qrelā.
e Pertinentes. de iure communi. s. de dec̄. cū dtingat.
et. c. cum in tua. contra. et. dudum. dic vtibi.

Hoc consultissimo. diuide hanc dec̄. in q̄tuor p̄tes. in
q̄rū p̄ma q̄ durat v̄sq̄ ad. q̄. otractus. p̄hibet l̄bmis
fione ecclaz suo. imobiliū bonoz vel iuriū fieri laycis
absq̄ osensu capituli et licentia pape. In scđa v̄sq̄ ibi et
nōlominus cassat otract⁹ q̄cunq̄ firmitate vallatos otr
a de cetero faciēdos. In tercia v̄sq̄ ibi. ex otractibz pu
mt platos contrafa
cētes clericos n̄ cō
tradicentes laycos
qui ipsos prelatos
ad hoc compulerūt
vel opellēt. In q̄r
ta v̄sq̄ ad fi. p̄cipit
laycos p tales cons
tract⁹ eo casu q̄ va
lent ultra debitū nō
v̄surpare. et penam
apponit.

S Consultissimo.
id est cum multo cō
filio factō. sic fieri s
bent iura. xxxv. q.
ix. apostolice. a. C.
d̄ leg. humanū. vel
id est per qd eccl
eis valde consulit.

b Vniuersos. et
femias cōp̄. chēdit
de hoc dixi. s. de e/
lec. generali.

i Immobilia. h̄s igi
tur p̄hibitō ad mo
bilia m q̄bus si con
fuerūt tales fieri
submissiones nō ex/
tendit l̄z t̄z mo

bilia q̄ imobilia p̄hibeant alienari. s. e. c. i. n̄ q̄ seruando
huari nō p̄nt. C. de admi. tu. lex q̄. Miserit h̄s gar. nūquid
cleric⁹ bñficiat⁹ faciat fructus suos. et testari et donari
possit. dixi de b. s. de of. or. p̄nti. /inter imobilia bona
h̄s Jura. no. iura l̄ corporalia ponit. h̄s in v̄tisq̄ idē
ius statuit. ad hoc. C. de lō. tē. p̄scp. l. vi. incorporalia ei
p̄scribi h̄nt vt imobilia vt ibi. ad idē. C. de sacrosanc. ec
l̄. p̄spaz. s. ecclaz. et sic no. bonoz ec. iubem⁹. q̄. i. c.
ecclasticoz dñium penes ecclastā esse. q̄ dic vt no. xvi.
q̄. i. c. vi. xij. q̄. i. expedit. de h̄o. sig. si causa.

m Suppone. p̄ eodē ponunt l̄ singulis singlā referas.
n Cōsensu. iste re q̄t̄ regularis in alienatōe. et enā p̄
ter h̄ac oſtōz requirebaēt in hoc casu. h̄s ius nouū et

o Speāli. nō sufficit h̄ casu gñialis et. statutū. q̄ i ta
libus submissionibus maius piculū vertit. et ideo cauti⁹
q̄ in alijs allegatōmbz ē agendū. xlj. di. quiescamus de
elec. vbi piculum. ff. ad carbo. l. i. et q̄z q̄dam h̄uit⁹ erat
et vt layci qui sepe verabāt vel verari p̄mittebāt ecclias
vt eis fieret tales submissiones vidētes illas v̄teri⁹ fieri
nō posse defistant a talibz ad b. s. 8. oces. p̄b. detestāda.
p No. ocedendo. q̄dam male itelligētes dicūt h̄ p̄hibe
ti ep̄bitezim et alios otract⁹ a iure p̄missos. h̄ n̄ ē vez
et. q̄. posita dissūctua. h̄ huic itellectū otract⁹ nec ē p̄sus
q̄ sonat l̄ea q̄ nō p̄hibet papa bona ip̄a alienari forma
et casibus al's a iure p̄missis. h̄ p̄hibet submissiones fieri
q̄ Alienando. vendendo permutando.

r Casibus. casus habet notatos. xij. q̄. i. in summa.

s Aduocando. id est tanq̄ ab aduocatis recognoscēdo.

t Partibus. gallicamis.

a Modicū ad modicū ḡ t̄pus p̄nt vocari in p̄nos
v̄l defensores q̄r tūc in modico t̄pe nō ē piculū. ff. d ius.
fi debitori. Pōt aut̄ dici modicū t̄pus. j. r. annos. v̄l b̄m
guil. et gar. relinquitur iudicis arbitrio exq̄ h̄ nō deter
mīat inspecto statu ecclie et imīnēti piculo et aditōne
p̄sonar̄. vt. s. de offi. deleg. de causis. ff. de iure. de l. i.
m. fi.

b Juramēti. n̄ em
d̄z esse vinculū miq
tatis. s. de iutiuē. c.
·i. cum concor.·

c Secutū. j. de re.
iut. accessoriū. cuz
fuis concor.·

d Presribendi.
C. de agri. et cē. q̄z
admodū in fi. li. j.
et ē hoc speciale cū
alias ex inutili otra
et transfreratur do
minū et minus iust⁹
titulus det causaz p̄
scribendi. et de hoc
nota de prescrip. si
diligenti. ff. S dolo
elegāter. et. C. de
fuffra. l. vna.

e Officio. i. officij
sui executōne. et di
cit gar. q̄ et a bene
ficio est suspenſus
ap. pastoralis. vbi
de hoc.

f Administratōe.
tpaliuz. de soluē. si
quo rūndam.

g Denunciare. su
ptum fuit ex canone
·j. q. vii. quapropter
et aut̄ coll. ·j. S
non alie. aut p̄mu
·j. i. qui incipit ico/
nomum. cleric⁹ er
go videns prelatuz
in hoc delinquere
denūciare debet. q̄
si non fecerit punī
vt hic. et si iurasset
nō accusē n̄lomin⁹
denūciat. de iuriū.
quē admoduz. in fi.
et nō obstante pro
missione obedientie
accusat. de accusa.
ex parte.

h Sic grauata. ad

ide. g. p. li. Sele. cupiētes. g. ceterū. et. c. si op̄missari/
i Trienio. si referas tā ad dispensatōe p̄las. Ius in fi.
torz. q̄ clericoz. k Hactenus. idē. b̄m guil. et gar. si
post istā ostōem. j. duos menses a t̄pe publicatōmis. in
aut̄. vt facete no. ostiū. R̄ ica. in p̄n. t. q̄ v̄z. puto nisi
pus hoc scierint. ad hoc. s. e. li. de p̄ben. cum singula.
l Cōpetentē. s. triñ. xiiij. q. iii. de illicita. de sen. ex. sa
ero. n̄ facti nc̄itas aliud fuaderet. j. S sen. ex. oſtitutōem.
m Omittant. tolle q̄d est. j. excōis. r̄. in isto iſiē casu
necessaria est monitio. sed in sequenti nō.

vel aduocatos ecclesiarū
seu bonoz ipaz p̄petuo à
ad t̄ps nō modicū statuē
do. Cōtract⁹ aut̄ oēs etiā
juramēti pene vel alteri⁹
cuiuslibet firmitatis adie
ctōne vallatos q̄s de talis/
bus alienatōibus sine hu
iusmodi licētia et cōsensu
otigerit celebri⁹ et q̄cqd
exeis secutū fuerit decer/
nimis adeo viribz om̄mo
carē vt nec ius aliqd tris
buāt nec p̄scribēdi etiam
cāmparēt. Et n̄lomin⁹
platos q̄ secus fecerit ipo
facto ab officio et admīni
stratōne clericos etiā qui
sciētes otra inhibitōnem
predicaz aliqd esse p̄sum
ptum id superiori denun
ciare neglexerint a p̄cep/
tōe b̄nificioz q̄ in ecclēsia
obtinēt sic grauata trien
nio statuimus esse suspen
sos. Layci vero qui plā
tos vel capitula eccliaruz
seu alias p̄sonas ecclastī
cas ad submissiones hmōi
faciēdas hactenus opule
rūt nisi post op̄tentē mo
nitōez remissa submissōe
quā p̄ vim v̄l metū exēge
rāt ecclias et bona ecclastī
pceda. Dñfaci⁹. viij.

n Ex otractib⁹. n̄q̄nd debeat ob̄suari in otractib⁹ li
cite factis annexit. v̄l pactū fuit appositū in otractu
o Legē. ut si lex illud seruet alias fiat q̄d exigit natu
ra otractus. et sic contractus ex ouentōne legē accipiunt
j. de re. iut. contractus. cum suis concor.
p Secus. usurpādo otra naturā vel pactū appositum.

q Restituendo. et
sic nō sufficiat a grā
uaminibus abstine
re nisi usurpata re
stituant. xiiij. q. vi.
·c. i. j. de re. iut. pec
catum.

Icet nō ob/
stantibus ex
pectatōbz
beneficiorum p̄mu
tatio fieri po. s̄lo
ta q̄ qui expectat p̄
mam vacantem pri/
mam consequi debz
fallit hic t̄ in casibz
quos dixi. s. de pre
ben. quia sepe. t̄ de
cōcel. p̄ben. si soli.
s Dyocesi. non ex
cludit imo includit
ciuitatem ad idem.
xiiij. di. sanctoz. s.
e. li. de tempore or/
di. cū nullus. i. R̄.
de of. or. cum ep̄us.
ad hoc. ff. S ser. ex
por. cui pacto. non
ob. de R̄ p. radols
phus. quia in R̄ p.
ad litteras loqui
que sunt odiosa et i
cludatur etiā ecclia
cathedralis. ad B̄ 8
j. sig. cum clerici n
ob. s. de preben. q̄
uis. i. ibi ē ambito.

De rerū permutatione.

Icet in tua dyo.
aliqui auēte ap.
b̄nifica pxio va
catura expectent illos t̄n
qui fm formam iuris sua

t Auēte apostolis
ca. idēz puto et mul
to fortis si expectat
autoritate reserua
tionis legatorum.
vel receptionis cas
pituli.

u Proximo. idē
et multo fortius pu
to si expectaret quā

ducerēt acceptandā. nā plus afficitur p̄benda per istam
gratiā q̄ p̄ illā. vt diri. s. de cōcess. p̄ben. si soli. ad fi.
x Juris. s. e. queſitū. tellige vt minorā t̄ maiora bes
y B̄nifica. h̄ large in neficia dignitates et p̄b. et op̄
tēdat. i. q. iii. si q̄s dator. s. de oces. p̄b. c. ii. s. de v̄. fig.
z Collatōez. q̄d si nō spectat ad collatōez h̄ ad affirmaz
tōez tm̄. icē q̄d si p̄tinēt ad collatōez sui et alteri⁹ vel sine
illa in diuerſis dyocesis. In hijs q̄omibz p̄mo vide
q̄ nō b̄eat locū h̄ de c̄. r̄. q̄ p̄mutatōnem non possimus.